

Svensk Film.

At Carl Th. Dreyer.

En ny svensk Film — „Klosteret i Sendomir“ — har haft Premiére, og det er Anledningen til Opfyldelsen af et længe næret Ønske om for et dansk Publikum nærmere at uddybe Betydningen af den svenske Kunstfilm; men det lader sig kun gøre ved at betragte den i dens Relation til den danske og den amerikanske Film.

Dansk Films sorgelige Lod har været den, alldid at tærse Langhalm paa det, man ude omkring i Verden for længe siden havde forladt. Ingen af dem, der har haft noget at sige, har nogen Sinde haft Mod til at bryde en Lansse for noget nyt, hvilket atter hænger sammen med, at Filmens ledende Folk hejshjemme aldrig i Forbindelse med deres SU-

ling har følt et Ansvar eller en Mission.

Paa den Vej, der betegner Filmens Udvikling, staar ingen Støtte, der erindrer om, at her brød dansk Kultur Filmen nye Stier. Skulde der rejses et Mærke, maatte det være til Minde om de Dage, da Søkt var Hverdagskost blandt Filmens Folk og Velklædthed Filmskuespillerens eneste Lov. Det var en gylden Tid! Men ak! — ikke alt, som glimrer, er Guld. Den svageste Ridse røbede et saare smudsigt Metal.

Det var „Greve“filmenes Tid. Epoken blev ogsaa bemærkelsesværdig ved de utallige nye Filmfabriker, der som Paddehatte skød op af Jorden. Ja — netop: Fabriker! Thi i Danmark er Filmfabrikation blevet

fabrikerede. Det vakte fornemlig Opsigt, da der fremstod en Mand — Benjamin Christensen — som ikke fabrikerede sine Films, men udarbejdede dem med Omhu og kælede for hver lille Detaille. Man ansaa ham for lidt til en Side. Forholdenes Udvikling viste, at det var ham, der var i Pagt med Fremtiden.

I den Flod af slette Films, som i dette Tidrum udgik fra danske Filmsfabriker, druknede de Chancer, dansk Film havde haft. Gunstige Omstændigheder havde skabt et Verdensmarked for dansk Film, Kapital forefandtes til Overflod, der manglede blot, at en Mand med den Myndighed, Smag og Kultur giver, havde hævet Filmen op i en højere Sfære. Men han meldte sig ikke. En tvivlsom Odeur klæbede stadig ved den danske Film og skræmmede Intelligensen bort — denne Odeur, der er saa vedhængende, at Publikum i vore mere kræsnе Nabolande endnu holder sig for Næsen bare de ser en Reklameplakat for en dansk Film.

Dette er ikke for haarde Ord. Thi

vil den danske Film nogen Sinde gøre sig Haab om at vinde med i Verdensløbet, er det en ufravigelig Betingelse, at den gør sig sin Stilling klar, ser Sandheden, som den er.

Men ogsaa af Hensyn til dem, der — uden at have fulgt Filmens Udvikling i de sidste Aar — vedbliver at se med paa den, ogsaa af Hensyn til dem bør Sandheden siges. Naar man vil omvende andre, er det klædeligt at begynde med at tilstaa egne Fejl og klogt at gøre Indmørelser paa de Punkter, hvor de andre har Ret. Og de, der paastaar, at danske Films, taget som Helhed, aldrig har appelleret til andet Publikum end det, der abonnerer paa „I ledige Timer“ og „Nick Carter“ — de har jo desværre Ret.

De bedste af de amerikanske Films bragte tre væsentlige Goder: Nærfotografiet, Typen og Realitetspræget.

At afbryde et Billede for at vise et vigtigt Spil i et Nærbillede har altid været kendt, men ingen vovede at benytte det af Frygt for at skabe

Uro. Amerikanerne lærte at anvende Nærbillederne paa en Maade, der gav Afveksling i Stedet for Uro. — Det er ikke svært at paavise Betydningen af denne lille Reform. I det fjerne Billede maatte Skuespillerne benytte sig af Gesterne og den store Mimik. Nærbilledet, som forraader selv den mindste Trækning, tvang Skuespillerne, til at agere ægte og naturligt. Grimassernes Tid var forbi. Billedet havde fundet Vejen til Menneskefremstilling.

Denne Reform staar i en vis indre Forbindelse med Amerikanernes beviste Bestræbelser i Retning af at give deres Film Præg af Virkelighed, og for at naa dette, var intet Offer for stort. Den største Omhu blev anvendt paa at gøre hver af Filmens mindste Detailler troværdig. Men man gik videre endnu. Med skarpt Blik udsøgte man til hver Rolle netop den Type, der svarede til Forestillingen om Rollens Figur, og det ligegyldigt om Rollen var stor eller lille. Smaa-bitte Figurer har ofte for evigt indprentet sig i Ens Bevidsthed.

Hvem husker f. Eks. ikke Gendarmen i „En Nations Fødsel“?

Med alle disse Egenskaber maatte man tro, at den amerikanske Film var fuldkommen, og dog —! Var det ikke, ligesom man savnede et eller andet? Det hele var saa ægte og saa rigtigt og saa troværdigt og alligevel troede man ikke. Man interesseredes alldid, imponeredes tit, men blev sjældent grebet. En Djuvel hviskede En I Øret: Er det ikke Teknik det hele?

— Det var Sjæl, der fattedes!

Det er ikke muligt at omtale den svenske Film uden i samme Aanddræt at nævne Victor Sjöströms Navn. Han er Faderen til den svenske Kunstfilm.

Paa en Tid, da „Greve“filmen henede stod i det skønneste Flor, brød Sjøström af fra Allarvej og gav sig i Kast med to for den Tid saa ufattelige Opgaver som „Terje Vigen“ og „Bjerg Eyvind“. Filmens kloge Hoveder der altid røkket i